

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 10. novembra 1942-XXI

Cena posamezni številki 0*60

Podaljšava odmere zgradarine za davčno leto 1943.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na zakon bivše kraljevine Jugoslavije z dne 8. februarja 1928 o neposrednih davkih in ker se dohodek od zgradb v tekočem letu ni bistveno spremenil in se torej za leto 1943. lahko odmeri davek kakor je bil odmerjen za leto 1942., naslednjo naredbo:

Člen 1. — Davek od zgradb (zgradarina), kakor je veljavno odmerjen za leto 1942., se v enaki izmeri podaljšuje za davčno leto 1943.

Člen 2. — Za tiste zgradbe, katerih letni dohodek se je po stanju na dan 1. decembra 1942-XXI iz katerega koli razloga znižal ali zvišal za najmanj 25% nasproti zadnji veljavni odmeri, se davek odmeri iznova.

Zadevne prošnje in prijave se morajo vložiti od 1. do 30. decembra 1942-XXI.

Ljubljana 5. nov. 1942-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Podaljšanje rokov za sestavo inventarjev o tekstilnih izdelkih

Upoštevač težkoče glede sestave inventarjev v smislu naredbe z dne 31. oktobra t. l. št. 198 in želje prizadetih kategorij, je Visoki komisar podaljšal roke, določene v čl. 2. omenjene naredbe in sicer tako, da se morajo dela, ki se tičejo sestavljanja inventarjev, izvršiti do 14. t. m. V tem času je ukinjena vsaka prodaja in oddaja v citirani naredbi označenega blaga (tekstilni izdelki, obutev in oblačilni predmeti) občinstvu.

Nakaznice za petrolej

Nakaznice za petrolej za razsvetljavo dobe stranke v mestnem preskrbovalnem uradu v I. nadstropju Mahrove hiše na Krekovem trgu št. 10 samo med popoldanskimi urami tako, da pridejo na vrsto v ponedeljek in torek 9. in 10. novembra t. l. stranke z začetnicama A in B, v sredo in četrtek 11. in 12. novembra z začetnicami od C do D, v petek in soboto 13. in 14. t. m. z začetnicami E do G, drugi ponedeljek in torek 16. in 17. novembra od H do J, 18. in 19. t. m. K in L, 20. in 21. t. m. z začetnicami M do O, 23. in 24. t. m. z začetnicami P do S, 25. in 26. t. m. z začetnicami Š do U in 27. ter 28. t. m. z začetnicami od V do Z. Nakaznice dobe samo one stranke, ki predložijo nabavno knjižico za meso in potrdilo hišnega gospodarja. Iz tega potrdila mora biti razvidno število oseb v družini, ki prosijo petrolej, in tudi, da stranka nima v hiši električne razsvetljave. Posebno pa opozarjamo stranke, naj v uradu za nakazovanje petroleja ne delajo gneče, saj je za sedaj dovolj petroleja in ga bodo dobili vsi upravičenci kot lansko leto. Kdaj bo mogoče drugič dobiti spet petrolej za razsvetljavo, bo o pravem času objavljeno.

Nove oblačilne nakaznice

(Konec.)

Tabela A. — Izdelki na nakaznice

Popravi: Pri pleteninah in nogavicah ad 2. Nogavice in kratke nogavice: moške in ženske za par 2; dečke do dolžine stopala 26 cm 1, dekliške do 23 1/2 cm 1, mlajši otroci, do dolž. stopala 18 in 2/3 cm za 2 para 1 točko.

V. Konfekcionirano hišno perilo in predmeti za opremo

(Zadnje, mastno tiskane številke pomenijo število točk — odrezki z rimskimi številkami — za vsak kos.)

Odeja za na posteljo ali na pot: a) otroške, 90 × 120 cm 20; b) za eno osebo (180 × 220 cm) 40; c) za več oseb 75.

Likalne podloge, mehko blago do 120 × 150 cm 20.

Posteljina pregrinjala: a) otroška (do 110 × 130 cm) 12; b) za eno osebo (do 190 × 230 cm) 27; c) za več oseb 44.

Prešite odeje, vatrane odeje, zimnice in blazine — število točk po vrsti in količini uporabljenih tkanin.

Rjuhe: a) za otroške postelje 110 × 150 cm 10; b) za eno osebo 150 × 290 centimetrov 24; c) za več oseb 33.

Preveleke za blazine 8.

Prti: za čaj 115 × 115 cm 30; b) za 6 oseb, 150 × 150 cm 45; c) za 12, do 150 × 250 cm 77; d) do 200 × 300 cm 90.

Prtiči-servijete in sredine: a) do 30 × 30 cm ali 30 premera 3; b) do 60 × 60 cm ali 60 premera 7.

Brisače: a) frotirke, za 1 m² točk 12; b) druge 1 kv. m. 10.

Kuhinjske brisače: a) do 60 × 60 cm 4; do 70 × 90 cm 6.

Zagrinjala, zavese in blazine — število točk po vrsti in količini uporabljenih tkanin.

VI. Tkanine, preproge in gobelini; prejice

A. Tkanine.

Skupna pripomba zanje: Teža za ocenitev tipiziranih tkanin je povprečna teža, določena zanje v tabeli o tipiziranih tekstilnih izdelkih (ki pa tu ni bila objavljena).

Odrezki z arabskimi številkami:

Tkanine (razen za podloge, hišno perilo in opremo): a) do 60 g na 1 m 3 točke za meter; b) do 100 g/m 4; c) do 150 g/m 7; d) do 200 g/m 9; e) do 250 g/m 11; do 300 g/m 13; g)

do 400 g/m 17; do 600 g/m 22; nad 600 pa 26. — Pripomba: Tipizirane tkanine iz kat. D: št. 3, 69 in 157 (tip za lutke in delovna oblačila) na 1 m 4.

Podloga (jadrovina, salja, saljeta, kroaze, podloga za rokave, klod in saten) na 1 m 3.

Odrezki z rimskimi številkami:

Tkanine za hišno perilo: A. za prte v teži g/m do 200 na 1 m 12; b) do 200 g na m 25; c) do 300 pa 30. — B. Druge v teži do 200 oz. nad 200 g/m 4 in 6, c) 301 do 400 g na m 8; d) do 500 g/m 10, nad to 12. — Pripomba: V postavljeni tkanine in perilo je obsežen tudi madapolam širine nad 90 centimetrom.

Tkanine za opremo (lampasi, damasti, gobelini, brokati, platno olona za zavese, tkanine in mreže za zavese): a) do 200 g/m 3; b) do 500 g/m 6; c) nad 500 pa 12 točk. — Pripomba: S tkaninami za opremo je uvrščati tudi baržune nad 500 g/m in atlase nad 250 g/m.

Preproge in tekači na 1 kv. m 6. Namizne preproge in gobelini na 1 m² 10.

Odrezki z abecednimi črkami:

B. Prejice:

Prejica za šivanje in vezenje vsakih 100 m 1.

Prejica za kapanje in spenjanje vsakih 5 g 1.

Odrezki z arabskimi številkami:

Trgovska prejica v nadrobni prodaji za pletenje in kvačkanje vsakih 100 gramov 4.

VII. Obutev

Odrezki z arabskimi številkami, število točk za par.

Čevlji z gornjimi deli (nadplati) iz kože ali tkanine in podplati iz usnja (stare zaloge):

a) za moške 80; b) ženske 65; c) deški 30; d) otroški 20. — Za sandale se zniža število navedenih točk pri odraslih za 10, pri mladini in otrocih pa za 5!

Tipizirani čevlji (stari in novi tipi) z nadplati iz kože in podplati iz nadomestkov za usnje, iz gume ali regenerirane gume: a) za odrasle 65, b) za dečke in deklice 25, c) za otroke 5.

Tipizirani čevlji (stari in novi tipi) z nadplati iz kože in s podplati iz lesa ali iz druge tvarine nego usnja, nadomestkov za usnje, gume ali reg. gume: a) za odrasle 30; u) za dečke in deklice 20; c) za otroke 5.

Tipizirani čevlji (stari in novi tipi) z nadplati iz tkanine (tudi vnanje gu-

mirani) ali iz druge tvarine nego kože in s podplati iz nadomestkov za usnje, iz gume ali iz reg. gume — enako kot prednja vrsta (30, 20, 5).

Pripomba. — Število točk se za telovadne čevlje iz črk a) in b), če so podplati iz reg. gume pritrjeni vulkanizacijsko, zniža za 20 oz. 10.

Tipizirani čevlji (stari in novi tipi) z nadplati iz tkanine in podplati iz lesa ali iz druge tvarine nego usnja, nadomestkov za usnje, gume ali reg. gume: a) za odrasle 10, za mladino in otroke nič točk.

Čevlji z nadplati in podplati iz gume ali regenerirane gume: a) za odrasle 20, b) za dečke in deklice 10, c) za otroke 5.

Čevlji z nadplati iz druge tvarine nego kože in tkanin in s podplati iz druge tvarine nego usnja, nadomestkov za usnje, gume in reg. gume (pleteni iz slame, motvoza itd.) — brez točk.

Golenice iz usnja (stare zaloge) 40.

Domači čevlji (copate), če je za nadplati ali podplati uporabljena koža ali usnje (stare zaloge): a) za odrasle 20, b) za dečke in deklice 15, c) za otroke 10.

Domači čevlji (copate) iz nadomestkov za usnje ali iz regenerirane gume: a) za odrasle 10, b) za mlajše in otroke 5.

Poraba bencina v Romuniji

Romunska vlada je s posebno naredbo preuredila motorni promet in trgovino z avtomobili. Za vsak nakup avtomobila sta potrebna odslej posebno dovoljenje in prijava uvoza. Tudi zasebniki med seboj ne smejo več kupovati in prodajati avtomobilov brez dovoljenja ministrstva za oboroževanje. Vsi uvoženi avtomobili se morajo v petih dneh po uvozu prijaviti ministrstvu. Država si pridržuje pri novih avtomobilih pravico nakupa in sicer še 20 dni po uvozu.

Oblasti so odredile tudi strožjo omejitev porabe bencina in mineralnih olj. Bencin za pogon avtomobilov bo s 5. novembrom raciniran in dobival se bo samo še na karte. Za vsak avtomobil se bo dobilo po jakosti motorja 30 do 800 litrov mesečno. Vsako gospo-

Domači čevlji (copate) iz drugih nego navedenih tvarin: brez.

Cokle (brez polpodplatov, vložkov in podplatinikov): a) s polnadplati iz kože 10, b) ostale brez točk.

Pripomba: pod b) spadajo popolnoma lezene cokle s podplati iz lesa in polovičnimi nadplati iz tkanine ali druge nekožne tvarine, prbitimi neposredno na podplati, in cokle s podplati iz lesa in dvema trakoma iz tkanine ali druge neusnjene tvarine, prbitima z vidnimi žeblički za oprijem čez nart in peto.

Ortopedični čevlji za pohablence, iz kože ter s podplatom iz usnja: a) za odrasle 40, b) za dečke in deklice 15, c) za otroke 10. — Pripomba: Za določitev točk veljajo 1. za otroške čevlje do vštete št. 28 (do enega leta, to je do 13 cm brez točk); 2. za dečke od 5. do 14. leta do št. 39; 3. za deklice do 14. leta do št. 35.

Če mora otrok ali dečad nositi večje številke, jim mora trgovec postreči, zahtevati pa od njih zadevno pismo izjavo.

VIII. Kovčegi in torbe iz usnja ali kože

Odrezki z rimskimi številkami.

Ročni kovčegi iz kože ali usnja, dolgi: a) do 70 cm 11, b) do 90 cm 22, c) nad 90 cm 33.

Veliki kovčegi iz usnja 100. Skatle za klobuke, torbe za pot, za toaletne predmete, aktovke, damske torbe in torbice iz usnja ali kože 60.

Argentinske ladje

Predsednik Argentine je v izjavi novinarjem odločno odklonil predlog, da bi se argentinske trgovinske ladje priključevale brazilskim konvojem. Po njegovem mnenju ne potrebuje Argentina kot nevtralna država nikake zaščite in je tudi odločena obdržati lojalno ter popolno nevtralnost.

Italijansko trgovinsko pravo

Dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

V 1. naslovu dosledno ni bilo več določb o trg. kupu sploh, temveč le o »prodaji po listinah«, o prodaji na obroke in o prodaji strojev znatne vrednosti; v drugem (novem) naslovu so bile določbe o dobavljalni pogodbi (sommministrazione), ki so ji predmet ne samo stvari, marveč tudi »usluge« — servizi; v tretjem določbe o terminskih pogodbah o vrednostnih papirjih (novo) s poglavji o terminski prodaji in o reportu. Nadaljnji naslovi so dokaj v skladu s prejšnjima načrtoma; nov je še naslov o hotelski pogodbi (contratto d'albergo). Popolnitev s tremi novimi naslovi je bila velikoboljšanje. Izpuščene so določbe o zastavi izvzemši lombard kot bančni posel. V podrobnostih je seveda

Gre zlasti za pogodbe o dobavi električnega toka, plina, vode, lahko pa spadajo sem pogodbe n. pr. o odvažanju smeti, o pranju perila itd., načrt je zajet prav široko. Ta popolnitev znači velik napredek, ker ureja sila važno snov, ki doslej ni z zakonom urejena.

jako mnogo več ali manj važnih sprememb in dopolnitev.

Četrta knjiga je dajala določbe o kreditnih papirjih. Naslova o menici sta skoro brez sprememb prevzeta iz novega italijanskega meničnega zakona iz l. 1933. — ženevski enotni menični zakon; v bistvu velja to tudi za ček, kolikor se tiče snovi urejene v ženevskem enotnem čekovnem zakonu, vendar niso ponovljene, temveč le citirane meničnopravne določbe, ki veljajo tudi za ček.

Peta knjiga je urejala v prvem delu stečaj. Neplačevit trgovec pride v stečaj, če ni pogojev, da se mu dovolj upravna likvidacija, trg. družba ne more priti v stečaj, če posebni zakoni za primer neplačevitosti odredijo upravno likvidacijo. V posebnem naslovu je urejen sumaren postopek za male stečaje trgovcev. V drugem delu je urejena poleg predstečajne poravnave kot novost uprava pod nadzorom (amministrazione controllata), ki spominja na naše »poslovno nadzorstvo« iz časov minule svetovne vojne. — Šesta knjiga je vsebovala kazenske določbe; vanjo so bile prevzete tudi kazenske določbe zakonov iz l. 1930. št. 995 in 1931. št. 660 (določbe o stečaju itd. in kazenske določbe za trg. družbe).

C) Končna reforma.

12. Dasi so motivi vseh treh navedenih načrtov kot neprimerno zavrgli spojitvev trg. zakonika z (občim) drž. zakonikom, je ta misel na kraju le zmagala v novem enotnem državljskem zakoniku. Pravo oseb v trgovini in z njim družbeno pravo je prešlo v državljanski zakonik — knjigo o podjetju in delu (dell'impresa e del lavoro), strogo obveznostnopravna vsebina dosedanega trg. zakonika in načrtov pa v drž. zakonik — knjigo o obveznostih.

Razlogi za to utemeljeno spremembo se vidijo iz poročil, s katerima je minister-čuvor pečatov predložil Kralju predloge knjige o podjetju in delu in knjige o obveznostih. Tako zanimivi in važni so, da jih treba spoznati natanko.

Dosedanji po sistemu rimskega prava zgrajeni državljanski zakonik ni dajal možnosti, da se v njegov okvir vgradi socialna organizacija podjetja v sodobnem smislu, pač pa je to mogoče v okviru trg. prava, ki je ohranilo v mnogih svojih stoletnih institucijah korporativnega duha. Seveda je razlika velika, »danes korporativno načelo ni samo orientacijska

os omejenega izseka trg. gospodarstva, temveč vlada popolnoma na celem polju narodne gospodarske delavnosti, vstevši poljedelski odsek, ki se je zdelo da se najbolj upira organizacijskim načelom, ki se je pa nasprotno z naglimi koraki postavil na čelo novemu korporacijskemu redu. Poklicni in korporativni vidik trg. prava je torej nehaj biti privilegij posebne panoge prava, da postane obči vidik gospodarskega prava in dela na korporativni podstavi. To seveda ne pomeni, da bi bile izbrisane strukturne razlike obeh oblik, poljedelskega in trg. gospodarstva kakor ustrezata naravnemu stanju, ki se ne da zatreti; razlaga pa to, kako nekatere osnovne poteze poklicnega reda trg. podjetja lahko poslej obvladujejo širšo ploskev v sestavi novega gospodarskega in delovnega prava. Raz ta vidik povečuje pričujoča knjiga tisti postopek spojitve civilnega in trg. prava, ki je usmeril reformo obligacijskega prava, vendar pa varuje posebni statut trg. podjetje v mejah, v katerih nalaga to posebnost struktura našega gospodarstva. (Poročilo h »Knjigi o podjetju in delu.«)

(Dalje prih.)

Iz italijanskega gospodarstva

Za družinske doklade so se izdatki Zavoda zvišali zaradi lanske podvojitve in sicer na 3813 milijonov lir, oz. 2909.79 milijona, ker za vpoklicance plačuje država. V industrijskem odseku so znesle te doklade 2.9 milijarde, v kmetijskem 496 milijonov, v trgovinskem 252, denarniškem in zavarovalniškem 153.9 milijona lir. Prispevki vpoklicancev so bili 739 milijonov in nagrade kot 14 dnevna plača 280 milijonov.

Narodni socialni zavod je investiral lani nad 2769 milijonov lir, za dve milijardi lir je podpisal drž. posojil in za ljudska stanovanja je izdal 138 milijonov lir. O priliki svojega poročila je dal predsednik Zavoda nac. svetnik Lantini Duceja na razpolago 1 in pol milijona lir, ki jih je ta sam porazdelil na razne potrebne zdravstvene in druge socialne naprave.

AMMI — Azienda Minerali Metallici Italiani iz Rima bo pričela pogajanja z bolgarsko vlado za prevzem manganovih rudnikov v Traciji.

Minister za javna dela ekscelencija Gorla je uradno obiskal Genovo, kjer je z oblastvi razpravljala o najnujnejših vprašanih obnove prizadetih delov mesta.

Adriatska električna družba prevzame še Litoralsko v S. Dona del Piave, Bellunsko, Bolognsko, Romagnolsko v Raveni, Medpokrajinsko v Veroni, Hidroelektrično v Veneziji, Trevisansko, Elektrarno Ven. Giulia, Furlansko v Udinah, s skupno vsoto glavnice 300 milijonov lir. — Manjša fuzija bo spojitve treh rimskih elektrarniških družb v glavno Rimsko elektrarniško družbo, ki zviša s tem svojo glavnico od 396 na 478 milijonov lir.

Letošnji pridelek krompirja v vsej državi cenijo na skoraj 35 milijonov stotov. Leta 1939. so pridelali samo 27.7, predlanskim samo 32.9 milijona stotov, tako da je letina res rekordna.

Za delavce z nepolno zaposlenostjo je bilo izplačanih več ko 34.3 milijona lir dodatka.

Poročnih posojil je dal Zavod doslej 199.189 za 317.040.755 lir. Samo v l. 1941. za 50 milijonov lir v 34.161 primerih.

V Dalmaciji se uvajata novi način razdelitve žitnega semena in nova porazdelitev zemljišč za pšenico in za druge važne pridelke. Navodila so izdelali poljedelski tehniki, katerim je tudi poverjeno nadzorovanje izvedbe.

Pšenica za setev je obljubila Grčija Italiji, za prihodnje leto pa ji bo dobavila tudi modro galico. (Iz Banata je dobila Grčija letos 1070 vagonov nove pšenice, poleg tega so dospela pred žetvijo južnoameriške pomožne pošiljke žita.)

Razdeljevanje krompirja potrošnikom se mora v Italiji zaključiti do 10. decembra. Da se blago obvaruje pred mrazom, morajo dobiti porabniki svoj delež pravočasno in so potem sami odgovorni za shrambo. Na osebo se razdeli po 2 oziroma 2,5 kg krompirja, kar da za šest mesecev skupno po 12 oziroma 18 kg. Objavi se tudi najboljši način za spravljavanje krompirja.

S. A. LEJET

Via Petrarca 8, Trieste

Industria cioccolato — caramelle — cacao ed affini
Fondata nel 1875 — Importatrice — Esportatrice in tutti i Paesi del mondo

Industria cioccolato — caramelle — kakava in slično
Ustanovljena 1875. leta — Uvoz — Izvoz v vse dežele sveta

Dr. Ubane Anton:

Doprinos k slovenski zavarovalni bibliografiji

(Dve brošurici iz zavarovalnega gospodarstva pri Slovencih.)

Slovstvo o zavarovalstvu je pri nas dokaj revno in šibko in je prav radi tega treba vsako, četudi skromno delo registrirati. Slučajno sta mi padli v roke dve knjižici:

1. Zavarovanje za človeško življenje in hranilnica, Ljubljana. Tiskala »Narodna tiskarna«, — Samozaložba, 1886. Mali oktav, str. 17.

Ta spisek predstavlja v neki meri reklamo stare banke »Slavije«, ki je imela v Avstroogrski centralo v Sarajevu, v Ljubljani pa podružnico, ko je poslovala še na vzajemni osnovi. Preorganizacija je banka »Slavija« pri nas izvršila šele leta 1920, in to na delniški osnovi, pri kateri priliki je bila centrala prenesena v Ljubljano.

Spis pa daleko presega navadno reklamo, ker vsebuje poljudno razlaganje o razliki med zavarovanjem in štednjo, katero gospodarsko razliko podaja brošurica prav in plastično razumljivi obliki ter konča razlaganje z izrekom: »Hitro hrani, kdor se zavaruje«.

Iz priložene tabele je razvidno, da je zavarovalnica zavarovaneem iz zdravniških, odvetniških in notarskih krogov v l. 1869.—1886. v razmerju k zavarovalni vsoti procentualno največ izplačala. Brošurica je vredna naše pozornosti kot prispevek k naši zgodovini zavarovalstva. Spis je izšel anonimno.

Treba je še poudariti, da Simonič, Slovenska bibliografija, 1850 do 1900 tega spisa ne zaznamuje in ga verjetno naše osrednje knjižnice nimajo.

2. Ne zavarujte se pri »Ogrsko-francoskeje zavarovalne družbi« in tudi ne pri »Avstrijskem Fénik-suc«. Ljubljana. Založil Srečko Magolič. Narodna tiskarna, 1889. 16ⁿ, 18. str.

Pisec te brošurice ravnatoko ni

označen. V spisu se poudarja, da je bil izdan v Avstriji zavarovalni regulativ l. 1880. — pozneje noveliran v l. 1896. —, ki je predvideval strogo nadzorstvo nad zavarovalnimi podjetji, katero nadzorstvo nad zavarovalnimi podjetji je dobro vplivalo na zdrav zavarovalni posel. V Avstriji so smele poslovati tudi zavarovalnice iz Ogrske, kjer pa niso imeli podobnega zakona o nadzorstvu, na drugi strani pa podružnice ogrskih zavarovalnic niso spadale pod nadzorstvo avstrijskega zakona, ker avstroogrška pogodba tega ni predvidevala.

Pisec pravi, da je neki francoski Žid Louis Moscoviez zaprosil v Avstriji za koncesijo, da bi ustanovil zavarovalno podjetje. Ker te koncesije ni dobil, se je preselil v Budimpešto, Luis se je prekrstil v Lajoš ter tam ustanovil ogrsko-francosko zavarovalno družbo, ki je kupila pozneje iz Budimpešte »Avstrijski Féniks«.

Pisec očita ogrsko-francoski zavarovalni družbi, da posluje z nezadostnimi premijami, da zavarovalnica nima potrebnega kritja ter opozarja svoje rojake, da se pri tej družbi ne zavarujejo ter konča svoja razlaganja s pozivom: Ogi-bajte se Židov!

Zanimivo bi bilo ugotoviti, če je imela ta brošurica, ki je drugače stvarno pisana in podaja poljuden vpogled v zavarovalstvo, za posledico kako tiskovno tožbo, pa četudi je pisec neznan.

Tudi te brošurice nima zaznamovane Simovič ter jo naštevata šele Pirjevec v svojih »Doneskih k slovenski bibliografiji (Slovenski jezik 1. IV. 1941). Brošurico ima Narodni muzej s signaturo 2741.

Švedski primanikuje električnega toka

Ze v prvi svetovni vojni se je izkazalo, da vplivajo vojni dogodki tudi na gospodarstvo nevtralnih držav, ki se nikakor ne morejo izogniti raznim posledicam vojnih razmer. Zlasti pri oskrbi nevtralnih držav s pogonskimi sredstvi se je to posebno vidno pokazalo. Švedska je zato že pred približno 20 leti začela delati na to, da bi se glede oskrbe z električnim tokom popolnoma osamosvojila od uvoza inozemskega premoga. Za Švedsko so bila ta prizadevanja tem bolj važna, ker je dobivala skoraj polovico njej potrebnega premoga iz Anglije. Vojska pa bi uvoz tega premoga čisto gotovo ustavila.

Prizadevanja Švedske so imela uspeh ter je Švedska ob izbruhu sedanje vojne potrebovala za kritje svojih potreb na energiji samo še 10 odstotkov tujega premoga. Švedska elektrifikacija je dosegla velike uspehe, kakor dokazujejo naslednje številke: l. 1911. je proizvedla Švedska 1.11 milijarde kWh, l. 1920. že 2.69, l. 1930. 5.12 in l. 1939. celo 9.15 milijarde kWh. V naslednjih dveh letih je mogla Švedska to proizvodnjo zaradi novo zgrajenih vodnih elektrarn vzdržati, čeprav je nazadovala proizvodnja kaloričnih central.

Dvig švedske proizvodnje električnega toka je predvsem ustavilo izredno nizko stanje švedskih vod v zadnjih treh letih. Tudi Svica, Francija in druge države so doživle iste težave. Zaradi povečanja in gradnje novih vodnih central bi morala švedska proizvodnja električnega toka narasti na 9.8 milijarde kilovatnih ur. Ker pa je med tem potrošnja električnega

loka močno narasla, niti to število kilovatnih ur ne bi zadostovalo. Celo pri normalnem stanju švedskih vod bi se zato pokazale v švedskem načrtu glede oskrbe dežele z električnim tokom občutne vrzeli.

Švedska je bila zato prisiljena, da je omejila potrošnjo električnega toka. Reklamna razsvetljava je bila popolnoma prepovedana, potrošnja v gospodinjstvu omejena, cestna razsvetljava zmanjšana, industrija pa naj bi pri potrošnji električnega toka prihranila 10 odstotkov. Kljub tem omejitvam pa bi ostala še približno ena četrtnina švedske potrebe po električnem toku nekrita. Posledica tega je, da so morale švedske tovarne za staničnino ustaviti za tri mesece svoje obratovanje.

Sedaj si švedska vlada prizadeva, da svoj načrt za oskrbo dežele z električnim tokom zboljša in ga prilagodi dejanskim potrebam dežele.

LANIFICIO ROSSI

SCHIO (Vicenza)

Stabilimenti: Schio — Rocchette — Piovebelvicino — Cogolno — Marano Vic. — Vicenza — Piacenza

Fusi 120.000 — Telai 2.500 — Operai 9.000

PRODUZIONE

Filati di lana misti, pectinati e cardati, per tessitura, maglieria, bonetteria ecc. — Tessuti di lana e misti, pectinati e cardati, uniti e fantasia, per uomo e donna — Panni militari — Feltri — Coperte — Stamine per bandiere

120.000 vreten — 2.500 statev — 9.000 delavcev

PROIZVODNJA

mešanih volnenih prej, česanih in gradašanih, za tkanice, petlinice, čepce l. dr. — Volnene in mešane tkanine, iz česane in gradašane volne, gladke in fantazijske, za moške in za ženske — Voljaško sukno — Klobočevina — Odeje — Blago za zastave

Cene riža

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove je za uraditev riževega trga določilo za celinsko ozemlje in za Sardinijo počenši s 1. novembrom, za Sicilijo pa s 1. januarjem nove cene. Na debelo veljajo te cene za čisto blago franko skladišče trgovca-detajlista in franko skladišče oddajne postaje; vključeni so dodatki za industrijo. Trieste: navadni riž na debelo 203 lire za stot, na drobno 230 lire za kg; polfini 235 ter 2.65, fini 304 ter 3.45 lire. Gorizia in Udine iste vrste 202 in 2.30, 234 in 2.65, 302 in 3.40. — Pola 204 ter 2.30, 237 in 2.65, 305 in 3.45, Carnaro (Fiume) 204 in 2.30, 236 in 2.65 ter 305 in 3.45. — Zara 230 in 2.60, 263 in 2.95, 331 in 3.75.

Proizvodnja mleka in sira v Švici

V primerjavi z zadnjim proizvodnim letom se je proizvodnja mleka v Švici lani zmanjšala od 28.5 na 26.2 milijona centov, ker se je število molznih krav zmanjšalo od 926.400 na 862.740. Po količini se je proizvodnja mleka zmanjšala za 5.3%, po vrednosti pa za 4.4%. Količina v industriji predelane mleka se je zmanjšala od 13.8 na 11.5 milijona centov. Najbolj se to pozna pri siru, čigar domača potrošnja se je precej povečala. Lanska potrošnja je bila 354.000 centov ali 8.3 kg na vsakega prebivalca, l. 1938. pa 7.5 kg na vsakega prebivalca. Proizvodnja surovega masla se je od leta 1938. do lani znižala od 305.000 na 235.000 centov.

Proizvodnja plutovine

Nekdaj se je plutovina uporabljala predvsem za zamaške, z razvojem tehnike pa je dobila velik pomen kot izolirni material pri raznih strojnih napravah. Hrast, ki daje plutovino, rase ob Sredozemskem morju. Poskusi njegovega udomaćenja v Kaliforniji niso uspeli. Od svetovne proizvodnje plutovine pride največji del na Portugalsko in v Španijo, plutovina pa se pridobiva tudi v Italiji (Sicilija in Sardinija), v južni Franciji in Severni Afriki. Italijanska proizvodnja zadošča domači potrošnji ter omogoča tudi manjši izvoz. Še v prvi polovici lanskega leta je dobivala Amerika nad 90% vsega svojega uvoza plutovine iz Portugalske in Španije. Večino evropske proizvodnje plutovine se porabi v Evropi.

Vojno gospodarstvo Kanade

»Pester Lloyd« navaja, da se je dolarska vrednost kanadske produkcije dvignila v proračunskem letu 1941./42. za 25% in da je tako za 80% nad vrednostjo predvojnje produkcije. Narodni dohodki, ki so l. 1939./40. znašali okrog 4800 milijonov dolarjev, so se l. 1941./42. dvignili na 6400 milijonov, za leto 1942./43. pa jih cenijo na 7900 milijonov.

Proračun za l. 1942./43. predvideva, da bo 52% izdatkov pokritih z rednimi dohodki. Vse državne izdatke cenijo na 3900 milijonov dolarjev, kar je skoraj polovica narodnega dohodka. Dohodke davkov, carin itd. cenijo na 2050 milijonov. Vojska posojila znašajo na teden okrog 12 milijonov, upajo pa, da se bodo pri 11.5 milijona prebivalcev dvignila na 22.5 milijona.

Zaradi naglega dvigovanja cen so bile že lanske jesen cene vseh v vojni važnih surovin kontrolirane in maksimirane. Država je določila tudi delavske mezde, v zadnjem času pa je bila uvedena tudi kontrola zaposlitve delavcev, kar se smatra za začetek organizacije obvezne civilne službe.

Gospodarske vesti

Italijanske borze za vrednote bodo od 3. novembra do 31. marca 1943 odprte od 10.30 do 12.

V prvih letošnjih devetih mesecih so hrvaški delavci v Nemčiji nakazali v domovino od svojih prihrankov nad 15 milijonov mark ali 300.2 milijona kun.

Osijska tvornica svile je zvišala svojo delniško glavnico na 10 milijonov kun.

Z glavnico 30 milijonov zlotov se je ustanovila v Lvovu Karpatska petrolejska družba, ki bo prevzela naprave za pridobivanje in predelovanje nafte v poljski generalni guberniji. Vse delnice nove družbe so prevzele nemške petrolejske družbe.

Po štetju nemškega poštnega ministra mora pošta vsak dan odpraviti iz domovine na fronto 12 milijonov poštnih pošilk, v obratni smeri pa 7 milijonov.

Madžarski ministrski predsednik Kallay je odredil, da se 130.000 orolov, ki so bili odvzeti Židom, razdeli med člane Madžarskega viteškega reda.

Špansko-romunska trgovinska pogodba, s katero se ureja tudi plačilo vseh zaostalih obveznosti, je bila ratificirana.

Štroški za zgradnjo ladij so se v Angliji povečali od 9 funtov za tono v letu 1933. na 21 funtov v letu 1941.

Ameriški delovni minister Perkins je izjavil, da bi moralo biti do decembra 1942 na novo zaposlenih 4.5 milijona kvalificiranih delavcev, da bi mogla vojna industrija v celoti izvesti svoj produkcijski načrt.

Ameriški samec plačuje sedaj od letne plače v višini 2400 dolarjev 391 dolarjev davka, njegov angleški tovariš z istim dohodkom pa 669 dolarjev davka. Nasprotno pa plača poročen davkoplačevalec od 2000 dolarjev letne plače v USA 258 dolarjev davka, v Angliji pa od iste plače samo 57 dolarjev.

Dohodnina in vojni davek bi po novem zakonu, ki še ni sprejet, znašala v Zedinjenih ameriških državah 13% pri povprečnem dohodku nad 2000 dolarjev, pri 200.000 že 79%. Neobdačljivi maksimum se zniža od 1500 na 1200 pri poročenih in od 750 na 500 dolarjev letno pri samcih. Vsi davki pa bi vendar zbrali komaj 24 milijard, a skupni letni proračun bo znašal 84 milijard dolarjev.

Ali ste že poravnali naročnino?

Denarstvo

Hranilne vloge v bolgarskih denarnih zavodih so od julija 1941 do julija 1942 narasle od 19.2 na 24.3 milijarde levov. Najbolj so narasle hranilne vloge v ljudskih denarnih zavodih in Poštni hranilnici.

Nemške hranilne vloge znašajo po izjavi državnega tajnika Reinhardta približno 65 milijard mark, varčevalcev, ki od svojih plač in mezd dospejajo prihranke pa je 3.5 milijona.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3

Telefon št. 22-72.

NORILLER LUIGI

Commercio articoli cartoleria

FIUME

Via Carducci 14

Telefono 13-53

Trgovina s papirniškimi predmeti

Telefono 13-53